

Cerkvena finančna piramida dokončno v razvalinah

Tomaž Modic

Ljubljana – Družba Zvon Ena Holding, osrednji del piramide, ki so jo s pomočjo bančnih posojil v zadnjih letih zgradili v Nadškofiji Maribor, je od včeraj v stečaju. Skupaj z njo je umrlo tudi upanje skoraj 30.000 malih delničarjev holdinga, med njimi tudi številnih tistih, ki so Cerkvi v privatizaciji zaupali certifikate. Odločitev mariborske okrožne sodnice **Nevenke Debi**, ki jo je bilo pričakovati že lansko pomlad, a jo je vodstvo Zvona z različnimi manevri nenehoma prelagovalo, bo krepko udarila po slovenskih bankah, ki so sicer posojila večinoma že slabile, pa tudi podrejenih družbah, ki so Zvonu praviloma brez zavarovanj posojale na milijone evrov. Naenkrat bodo na prepihu tudi lastništva nekaterih večjih slovenskih družb, ki so jih nameravale banke prodajati počasi. Ne nazadnje bo stečaj Zvona občutila tudi sama Nadškofija Maribor, ki ji banke zaradi njenih lastnih dolgov že rubijo premoženje, med drugim dvorec Betnava, grozi pa ji celo stečaj oziroma ukinitve.

Smrtno rano cerkvenemu finančnemu imperiju je sicer NLB zadala že lanskega novembra, ko je po dolgem prepričevanju sodišča spravila v stečaj podjetje Gospodarstvo rast, vezni člen med nadškofijo in Zvonom. Od takrat si je državna banka prizadevala čim prej končati tudi agonijo holdingov Zvon Ena in Zvon Dva, kar ji je pri slednjem uspelo sredi januarja, zgodbo pa je dokončno »sklenila« včeraj. Kot smo poročali, je pred slabim mesecem dni tudi prisilna (sedaj stečajna) upraviteljica **Mojca Breznik** izgubila upanje v čudežno rešitev večjega od obeh Zvonov. Zanimivo je sodni izvedenec **Franč Kolenc**, ki ga je želelo tudi vodstvo manjšega Zvona, do zadnjega vztrajal, da se je Zvon Ena Hol-

ding sposoben prestrukturirati. V nasprotju ga ni prepričala nobena slaba novica, niti zasegi naložb s strani nekaterih bank (NKBM in Banka Koper), v svojem mnenju pa je ovrgel prav vse argumente NLB. Banka je šele z mnenjem kar treh izvedencev na zadnjem naroku prepričala sodnico, da nima smisla odlašati s stečajem.

Na eni strani na stotine milijonov evrov dolgov...

Razsežnost propada piramide, ki je na njenem vrhuncu leta 2009 segala skoraj do milijarde evrov, bo znana šele v prihajajočih tednih, ko bo terjatve prijavil še zadnji upnik. Lahko pa le na osnovi načrtov sanacije (marec lani) obeh Zvonov in seznamov prijavljenih terjatev v prisilnih poravnava (lani jeseni) izračunamo, da ima samo NLB do obeh družb za kar 215 milijonov evrov terjatev, pri čemer dobrih 50 milijonov evrov predstavljajo pogojne terjatve. Gre predvsem za poročstva »prijateljskim« družbam, med drugim za podjetje I. J. Nasveti **Roze Mlakar Kukovič** (pred leti direktorica Krekove družbe), ki je prav tako od včeraj v stečaju, pa za podjetje Forš, ki je v lasti **Andreja Mesarca**, uslužbenca mariborske nadškofije, in je reševalo Zvonove propadle naložbe v Argentini, o katerih smo že poročali. NLB ima sicer del terjatev zavarovan z delnicami Heliosa (borzna vrednost 14,5 milijona evrov), Cinkarne Celje (6,6 milijona evrov) in še nekaterimi drugimi, medtem ko je že pred dnevi izgubila vsakršno upanje na precejšen lastniški delež T2.

Kot drugo in tretjo največjo upnico obeh Zvonov lahko označimo Abanko Vipo oziroma Gorenjsko banko, saj ima prva za več kot sto, druga pa za okoli 68 milijonov evrov priznanih navadnih, ločitvenih in tudi pogojnih terjatev. Dve banki sta sicer že posegli po

premoženju Zvona Ena. Tako je NKBM aprila lani, ko jo je vodil še **Matjaž Kovačič**, unovčila delnice Cinkarne Celje, Petrola in Krke v skupni vrednosti 23,7 milijona evrov. Preostale banke so se zasegov vzdržale do konca januarja, ko mu je Banka Koper zasegla slabih pet odstotkov Cinkarne Celje, vrednih 3,2 milijona evrov. Dolgovi, ki sta jih upraviteljici v okviru prisilnih poravnav priznali bankam, sicer v primeru Zvona Dva presegajo 200 mi-

lijonov evrov, v primeru Zvona Ena pa kar 332 milijonov evrov. V okviru prisilne poravnave sta sicer vodstvi obeh Zvonov ugotovili, da bi stečajna masa (seveda brez zasegov) znašala 62 oziroma 230 milijonov evrov.

... na drugi pa lastniški delež številnih slovenskih družb

Šele ob prodaji zastavljenega premoženja bo sicer jasno, kolikšne izgube bodo v resnici utrpeli banke. V stečajnih masah pa se bodo med drugim znašli deleži Heliosa, TTK Srpenice, Steklarne Rogaška, Abanke, Cetisa, MK Založbe, Etola, Krke, Iskre Avtoelektrike, Gee, RRC, Save, Hotelov Bernardin, Term Olimia in Dobrna ter ZVD.

Manj sreče pri zavarovanju svojih terjatev, zaradi česar bodo bržkone izgubili večino (posojenega), pa so imeli Helios, Finetol, NFD Holding, Steklar- na Rogaška, MK Založba, Krekova družba, Dom Studenice in številni drugi. Ne smemo pozabiti niti, da je manjši Zvon večjemu pred leti brez zavarovanj (razen menic) posodil 140 milijonov evrov, pa čeprav imata oba na deset tisoče malih delničarjev oziroma drugi ne obvladuje prvega.

tomaz.modic@dnevnik.si

Propadli cerkveni finančni holding je v prisilni poravnavi preživel skoraj leto dni, pa čeprav po besedah upraviteljice »ni udeležil niti enega ukrepa, ki ga je obljubil v svojem načrtu«. Medtem so v Zvonu Ena Holdingu s figo v žepu vztrajali, da so banke pripravljene reprogramirati posojila. Našli naj bi celo skrivnostnega nemškega vlagatelja, ki bi vstopil v lastništvo holdinga, vendar se to ni nikoli zgodilo. Na fotografiji Franc Kramberger, ki je s položaja mariborskega nadškofa odstopil februarja lani, kmalu po razkritju velikih dolgov nadškofije.

Največji propadli holdingi

Od začetka krize so v stečaju končale že številne večje holdinške družbe, ki so še pred petimi leti obvladovale velik del slovenskega gospodarstva. Položaj največjega propadlega holdinga je s 345 milijoni evrov posojil in 708 milijoni evrov prijavljenih terjatev včeraj prevzel Zvon Ena Holding, ki je s prvega mesta izrinil Merfin Merkurjevih menedžerjev. Ta je namreč v stečaju končal s 330-milijonskimi posojili, njegovi upniki pa so v stečajno maso, v kateri je ostal le manjši paket Merkurjevih delnic, prijavili za 471 milijonov evrov terjatev. Na tretjem mestu je v stečaju z okoli 180 milijoni evrov posojil končala Poteza Naložbe **Branka Drobnaka** in **Draga Simičiča**, približno toliko dolgov pa sta v stečaj pognala tudi Center Naložbe in Infond Holding, prek katerih je **Boško Šrot** obvladoval Pivovarno Laško in velik del Mercatorja. Z dobrimi 160 milijoni evrov posojil je v stečaju nedavno končal tudi Zvon Dva Holding, medtem ko je Istrabenz, ki je imel na vrhuncu borzne eforije za več kot pol milijarde evrov posojil, končal v prisilni poravnavi. Med večjimi propadlimi holdingi so še Gospodarstvo Rast, Pomhold in Pom-Invest.